

stod spontant rundtomkring i Danmark, men med modstandsbevægelsens opbakning spredte strejkerne sig og fortsatte.

Tyskernes bedømmelse af augustoprøret var, at den danske regering ikke længere havde kontrol over situationen og ikke kunne holde befolkningen i ro. Derfor krævede besættelsesmagten den 28. august 1943, at der bl.a. skulle indføres spærretid med udgangsforbud på bestemte tider i hele landet - og at der skulle indføres dødsstraf for sabotagehandlinger.

Den 29. august overtog tyskerne reelt magten i Danmark. Hæren blev afvæbnet, og tyskerne forsøgte at sætte sig i besiddelse af flåden, der for størsteparten lå ved Holmen i København. Men flåden var forberedt på en sådan handling og havde forberedt, at flåden enten skulle forsøge at undslippe til Sverige eller sænke sig selv i tilfælde af et tysk angreb. Da tyskerne trængte ind på Holmen om morgenen den 29. august, sænkede eller ødelagde besætningerne størsteparten af de danske skibe. Af 52 skibe i den danske flåde blev de 32 sænket, 14 taget af tyskerne, 2 var i Grønland og 4 undslap til Sverige.

Den 29. august 1943 stod det omsider klart, også for regeringen, at samarbejdspolitikken ikke kunne fortsætte. Situationen var nu på enhver måde tilspidset, og ingen regering kunne leve med tyskernes seneste handlinger og krav. Den 29. august 1943 blev den dag, da regeringen ophørte med at fungere, men formelt fortsat var udnævnt. I tiden frem til befrielsen fungerede herefter departementscheferne som ledelse af statsstyret, det såkaldte departementschefstyre

Kort tid efter, i september 1943, blev Frihedsrådet oprettet. Det bestod af lederne fra de vigtigste modstandsorganisationer. Frihedsrådet skulle sikre, at modstandsbevægelsen var fælles om større beslutninger. Modstandsbevægelsen arbejdede for at gøre Frihedsrådet til en slags illegal regering i Danmark, nu hvor samarbejdsregeringen ikke længere fungerede. I resten af besættelsestiden fik Frihedsrådet større og større opbakning blandt danskerne og betydelig indflydelse på udviklingen indtil befrielsen i maj 1945.

I 1945, efter Nazitysklands sammenbrud og ophøret af besættelsen, blev den 29. august 1943 mindet ved en storstilet bisættelse af 106 frihedskæmpere i Mindeulunden i Ryparken. Hele det officielle Danmark var

repræsenteret, fra kong Christian X og dronning Alexandrine, kronprins Frederik og kronprinsesse Ingrid, prins Knud, prinsesse Caroline-Mathilde, prins Axel og prinsesse Margaretha til medlemmer af regeringen, bl.a. statsminister Vilhelm Buhl, kirkeminister Arne Sørensen og forsvarsminister Ole Bjørn Kraft.

Det er vigtigt at mindes den 29. august 1943. Det er en dag, vi som danskere kan være stolte af. Den dag stod det omsider klart for besættelsesmagten, at Danmark ikke ville lade sig underkue, men at den danske befolkning ønskede at værne om Danmarks frihed. Som bilag 1 er optrykt en artikel, »Den 29. august. En Dato, der forpligter«, fra det illegale modstandsblad »Dansk Maanedspost«, 3. årgang, nr. 7, oktober 1943.

Der har siden befrielsen for 60 år siden været et stort ønske hos mange om at gøre den 29. august til officiel dansk flagdag. Frihedskampens Veteraner er blandt dem, der gennem årene vedvarende har udtalt sig til støtte herfor. I anledning af 60-året for den 29. august 1943 talte statsminister Anders Fogh Rasmussen den 29. august 2003 på Holmen. Statsministerens tale er optrykt som bilag 2. Statsministeren sluttede sin tale med disse ord:

»Læresætningen fra den 29. august 1943 er, at hvis man mener noget alvorligt med vore værdier, med frihed, demokrati og menneskerettigheder, så må vi også selv yde et aktivt bidrag til at forsvare dem. Også imod svære odds. Selv når der skal træffes upopulære og farlige beslutninger. Lad os ære vore landsmænds indsats i modstandsbevægelsen og forsvaret for frihed og demokrati.«

Med dette forslag til folketingsbeslutning får Folketinget omsider mulighed for at tage stilling til mange danskeres ønske og træffe beslutning om også i fremtiden at give den 29. august den placering i danskernes bevidsthed, som den fortjener.

Som bilag er optrykt følgende:

Bilag 1:

Artikel fra det illegale modstandsblad »Dansk Maanedspost«, 3. årgang, nr. 7, oktober 1943

Bilag 2:

Statsminister Anders Fogh Rasmussens tale på Holmen den 29. august 2003.